

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Bảy, ngày 18/10/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

BÀI 226

TÂM THAM LÀ ĐẦU NGUỒN CỦA VẠN TỘI

Tâm tham là đầu nguồn của vạn tội. “*Vạn*” là con số chỉ số lượng nhiều, vô số. Tâm tham là đầu nguồn của mọi tội lỗi. Chúng ta thay đổi được tâm tham thì chúng ta sẽ cắt đứt đầu nguồn của mọi tội lỗi. Chúng ta muốn cắt đứt tâm tham thì phải mở rộng tâm lượng. Khi tôi mới phiên dịch, tôi nghe Hòa Thượng nhắc nhở rất nhiều về việc phải mở rộng tâm lượng nên tôi đã nỗ lực làm từ những việc nhỏ nhất. Ban đầu, tôi bắt đầu từ việc tặng mọi người một chút rau, một vài trái su su, hiện tại, khi đi đến đâu, tôi luôn mang theo rất nhiều các loại rau củ để tặng mọi người.

Hôm trước, trên đường về thành phố Hồ Chí Minh, tôi mang theo nhiều loại rau củ, trên đường nhìn thấy một loại chuối ngon mà ở thành phố Hồ Chí Minh ít có, tôi liền mua tặng mọi người. Chúng ta phải mở rộng tâm lượng bằng cách làm từ những việc nhỏ. Chúng ta mở rộng tâm lượng để đối trị, loại trừ tâm tham, đây là chúng ta đã cắt đi nguồn cội sản sinh ra tội lỗi. Rất nhiều người có danh vọng địa vị cao, nhiều tiền tài nhưng vẫn tham. Người thế gian thường thắc mắc: “*Người đó có địa vị, danh vọng, tiền tài nhiều đến mức ăn ba đời cũng không hết vậy thì họ tham để làm gì!*”. Tâm tham là đầu nguồn của mọi tội. Nếu chúng ta tu hành mà không thay đổi được tâm tham thì không thể có thành tựu.

Chúng ta phải mở rộng tâm để tâm không có bờ mé, không có biên giới. Chúng ta mở được tâm rộng lớn thì trong đó đã có tất cả các tài nguyên. Có những người giàu đến mức độ, nếu mỗi ngày họ tiêu một tỷ thì số tiền của họ có thể tiêu trong nhiều đời vẫn không hết nhưng họ vẫn tham, vẫn cạnh tranh với đối thủ. Có

một người phụ nữ bán rau ở Đài Loan đã quyên góp được số tiền vô cùng lớn để giúp người nghèo, mọi người đồng cảm với bà nên ủng hộ tiền cho bà.

Hằng ngày, tôi luôn bận rộn với việc trồng rau, các vườn rau của chúng ta ở khắp mọi nơi đều xanh tốt, mỗi tháng chúng ta có nhiều tấn rau, gần 40.000 miếng đậu để tặng mọi người. Hôm qua, ở Huế, chúng ta làm bốn mẻ đậu, được gần 300 miếng đậu; ở Đà Nẵng mọi người làm 7 mẻ đậu, ở Đắc-Lắc mỗi ngày đều làm nhiều mẻ đậu, hiện tại, chúng ta đã có 26 cơ sở sản xuất đậu trên cả nước.

Hôm trước, khi được mời đến chia sẻ ở một pháp hội, tôi đã mang theo 7 thùng rau, mỗi thùng khoảng 15kg. Đây là cách chúng ta mở rộng tâm. Chúng ta phải mở rộng tâm lượng bằng việc làm thực tế chứ không phải ngồi một chỗ để quán tâm. Nếu chúng ta không thật làm thì tâm chúng ta vẫn sẽ “*tự tư tự lợi*”, “*danh vọng lợi dưỡng*”, hưởng thụ “*năm dục sáu trần*”, “*tham, sân, si, mạn*”.

Xuất phát điểm của tôi thấp hơn mọi người, ngày đầu tiên khi tôi vào thành phố Hồ Chí Minh học, tôi phải xin mẹ hai tạ lúa để mang bán lấy tiền. Hiện tại, chúng ta đã có 12 vườn rau, 26 cơ sở sản xuất đậu, nếu chúng ta tích cực làm trên những phương diện khác nhau thì xã hội sẽ nhận được nhiều lợi ích, phong thái xã hội sẽ ngày càng tốt đẹp. Có rất nhiều cách để mở rộng tâm lượng nhưng điều quan trọng là chúng ta phải thật làm. Chúng ta đã được học mà chúng ta vẫn chưa mở rộng được tâm lượng vậy thì những người chưa được học sẽ không thể làm được. Có những người đã từng học, từng làm được nhiều việc lợi ích cộng đồng nhưng cuối cùng cũng bị “*danh vọng lợi dưỡng*” kéo đi.

Có người cho rằng tôi mở trường ở miền Nam để kinh doanh, họ không biết rằng để duy trì hai ngôi trường đó, các Thầy Cô phải bỏ rất nhiều tiền của, công sức. Nếu các Thầy Cô không có tâm lượng rộng lớn thì sẽ không thể làm được. Chúng ta chỉ cần quan sát số lượng học sinh, chi phí vận hành, số lượng Thầy Cô giáo cần trả lương thì có thể biết được những chi phí mà các Thầy Cô phải bỏ ra để duy trì trường. Những người có tâm lượng nhỏ hẹp thì sẽ chướng ngại, phá hoại người khác làm việc tốt. Hôm trước, Hòa Thượng nói, người có tâm tham, tâm đố kỵ thì sẽ gây ra chướng ngại trùng trùng cho mọi người. Nếu chúng ta mở rộng tâm lượng thì tâm chúng ta sẽ không còn tham lam, đố kỵ. Từ tâm tham sẽ dẫn đến 16 chữ là “*tự tư tự lợi*”, hưởng thụ “*năm dục sáu trần*”, “*danh vọng lợi dưỡng*”, “*tham, sân, si, mạn*” và rất nhiều tập khí khác.

Hòa Thượng nói: **“Ở trên Kinh luận, Phật nói, phàm phu có vô lượng vô biên phiền não, Phật quy nạp thành tám vạn bốn ngàn sự việc. Tám vạn bốn ngàn điều vẫn quá phức tạp nên Phật quy nạp thành 108 kiết sử phiền não”**. Chuỗi hạt của chúng ta thường có 108 hạt tượng trưng cho 108 kiết sử phiền não, chúng ta niệm 108 hạt để đối trị với 108 phiền não này.

Hòa Thượng nói: **“Thế nhưng 108 điều vẫn nhiều nên Phật lại rút gọn thành 26 điều, chỗ này đã tương đối đơn giản, thông thường giảng Kinh nói pháp cũng nói ra được tường tận. Thế nhưng 26 điều vẫn còn nhiều nên Phật lại quy nạp thành sáu là “tham, sân, si, mạn, nghi, ác kiến”. Sáu chữ này là căn bản phiền não. Sáu chữ vẫn còn nhiều nên rút gọn thành ba chữ là: “Tham, sân, si”. Đây là tam độc phiền não, tất cả phiền não từ gốc phiền não này sinh ra vì vậy gọi đây là căn bản phiền não”**. Trong **“Kinh Hoa Nghiêm”** nói: **“Niềm tin là mẹ đẻ của mọi công đức”**. “Nghi” là chướng ngại. “Ác kiến” là cái thấy sai lầm. Mọi tội lỗi, sai lầm đều bắt nguồn từ **“tham, sân, si”**.

Hòa Thượng nói: **“Nếu rút gọn “tham, sân, si” thì cuối cùng còn một chữ là chữ “tham”. Tâm tham là cực độc”**. Mọi tội lỗi đều bắt nguồn từ tâm tham. Vậy thì chúng ta dùng cách gì để đối trị tâm tham? Chúng ta đối trị tâm tham bằng cách mở rộng tâm lượng. Trong cuộc sống thường ngày chúng ta phải thay đổi tâm tham trong từng việc nhỏ bằng cách tích cực bố thí, tặng cho, cúng dường; đối với Cha Mẹ, Thầy Cô, trưởng bối thì phải dùng tâm kính trọng, tri ân, báo ân. Nếu chúng ta tu hành mà không mở rộng tâm lượng thì chúng ta chưa thật tu.

Hòa Thượng nói: **“Phật dạy chúng ta bố thí chính là bỏ tâm tham”**. Bố thí sẽ đối trị được tâm tham. Chúng ta phải làm một cách quyết liệt, mạnh mẽ, chúng ta tham bao nhiêu thì phải bố thí ra bấy nhiêu. Thí dụ, nếu chúng ta nhận được 10 triệu mà cảm thấy vui thì chúng ta sẽ bố thí đi 20 triệu. Chúng ta làm nhiều lần như vậy thì sẽ không khởi tâm vui nữa.

Hòa Thượng nói: **“Trong sáu cương lĩnh tu hành của Bồ Tát, điều đầu tiên là bố thí. Cho nên bố thí chính là đoạn tâm tham, chúng ta phải biết dụng ý chân thật ở chỗ này thì chúng ta mới chăm chỉ, nỗ lực học tập”**. Sáu cương lĩnh tu hành của Bồ Tát là **“Bố thí, trì giới, nhẫn nhục, tinh tấn, thiền định, Bát nhã”**. Chúng ta muốn trở thành Bồ Tát thì phải tạo nhân để trở thành Bồ Tát.

Hòa Thượng nói: ***“Tham không chỉ tham tiền mà còn tham danh, tham lợi, tham ái. Trong đó, tham ái là mạnh nhất. Người xưa thường nói: “Ái bất trọng bất sanh Ta Bà”. Vì sao bạn sinh đến thế giới Ta Bà này? Vì sao bạn phải sinh tử luân hồi? Thực tế mà nói chính là do tâm tham ái quá nặng”***. Trong bài hôm nay, Hòa Thượng dẫn chúng ta từ có vô lượng vô biên phiền não đến tám vạn bốn ngàn, rút gọn thành 108 kiết sử phiền não, tiếp tục rút gọn thành 26 căn bản phiền não, rút gọn tiếp thành sáu chữ ***“tham, sân, si, mạn, nghi, ác kiến”***, rút gọn thành ba chữ ***“tham, sân, si”***, sau cùng, rút gọn thành một chữ ***“tham”***. Tâm ***“Tham”*** giống như rễ cọc của thân cây. Chúng ta đối trị tâm tham bằng cách mở rộng tâm lượng bố thí.

Phật dạy chúng ta: ***“Bố thí có phước báu của sự bố thí”***. Chúng ta bố thí tiền tài thì có tiền tài, bố thí năng lực thì được thông minh, trí tuệ; Bố thí vô úy, bố thí sự an lành thì nhất định khỏe mạnh, sống lâu. Người càng bố thí thì sẽ càng dư dả, không phải càng bố thí thì càng nghèo. Chúng ta đều có sự cảm nhận về điều này. Vừa rồi, chúng ta được tặng 26 máy lọc nước kiềm cho các trường, mỗi máy này có giá gần 100 triệu. Có người gọi điện cho tôi nói: ***“Con muốn kính nhờ phước của Thầy để tặng máy cho các trường”***. Họ lấy danh nghĩa của tôi để tặng, tôi cũng chưa từng gặp mặt, không biết họ là ai. Đây là phước báu của sự bố thí.

Hòa Thượng nói: ***“Bố thí là đối trị tâm tham, chúng ta hiểu được dụng ý này thì mới chân thật học tập, làm theo. Đối tượng của tham ái rất rộng lớn, bao gồm năm dục sáu trần ở thế gian, thậm chí là Phật pháp Đại Thừa, Tiểu Thừa của xuất thế gian. Bạn tham Phật pháp có được không? Vẫn là không được! Vẫn là sinh tử luân hồi. Phật pháp dạy chúng ta đoạn trừ tâm tham chứ không phải đối đối tượng tham. Cho nên thế pháp không được tham, Phật pháp cũng không thể tham. Tham là căn bản của sinh tử luân hồi, phiền não này rất khó để diệt trừ thế nhưng không thể không trừ!”***. Chúng ta không được tham thế gian pháp thậm chí Phật pháp chúng ta cũng không được tham. Chúng ta tham làm việc thiện thì đó cũng là tham. Phật dạy chúng ta đoạn trừ tâm tham không phải là đối đối tượng tham. Chúng ta không dễ để đối trị tâm tham, thời gian không phải là một sớm một chiều, một vài năm thậm chí nhiều năm chúng ta đã không tham nhưng rồi sẽ lại tham. Khi chúng ta chưa có danh vọng, địa vị thì chúng ta không tham nhưng khi có được danh vọng, địa vị thì tâm tham khởi lên.

Có người khi còn nghèo thì rất thích làm thiện, phóng sanh, khi có cuộc sống dư dả thì ngại làm thiện, không phóng sanh.

Hòa Thượng nói: **“Nếu chúng ta không loại trừ được tâm tham thì không thể ra được tam giới, không thể tránh được luân hồi, sự việc này còn phiền phức hơn!”**. Chúng ta khó đối trị được tâm tham nhưng nếu không đối trị được thì chúng ta không thể ra khỏi được luân hồi. Nếu chúng ta đã rơi vào vòng sinh tử luân hồi thì rất khó có được thân người, rất khó gặp được Phật pháp, như trên Kinh đã nói: **“Bá thiên vạn kiếp nan tao ngộ”**. Trăm ngàn muôn kiếp khó được gặp. Chúng ta cho rằng khó đối trị tâm tham nên chúng ta **“từ từ”**, khi rơi vào luân hồi thì mọi việc sẽ phiền phức hơn!

Hòa Thượng nói: **“Chúng ta muốn ra khỏi sinh tử luân hồi thì có một định luật rất đơn giản đó là cho dù chúng ta tu bất cứ một pháp môn nào, chúng ta phải đoạn trừ được tận gốc tâm tham. Nếu chúng ta không đoạn trừ được tâm tham thì không thể vượt qua được sinh tử, luân hồi”**. Chúng ta tu pháp nào mà không đối trị được tâm tham thì không thoát được sinh tử.

Hòa Thượng nói: **“Nếu chúng ta đoạn tận ‘tham, sân, si’ thì nhất định có thể siêu vượt luân hồi. Chúng ta tu hành tốt hơn mà không thể hàng phục tâm ‘tham, sân, si’ thì chúng ta nhất định phải ở trong luân hồi, không thể vượt thoát. Do đây có thể biết, bổ thí, cúng dường ở nơi nhà Phật là phương thức tu học quan trọng”**. Bổ thí, cúng dường giúp chúng ta mở tâm rộng lớn. Người chân thật biết đối trị tâm tham thì sẽ mở được tâm rộng lớn. Ngày nay, có những người tích cực bổ thí, cúng dường nhưng cũng có nhiều người lại muốn chất chứa, thu vào.

Những nguyên lý, nguyên tắc, phương pháp mà Phật dạy là để tất cả chúng sanh nỗ lực tu tập. Chúng ta là phàm phu nếu không đối trị căn bản phiền não này, vẫn để nó làm chủ, dẫn dắt thì chúng ta không thể có thành tựu. Bài học hôm nay, Hòa Thượng nói: **“Tâm tham là đầu nguồn của vạn tội”**. Hằng ngày, chúng ta chỉ cần quán chiếu tâm, khi chúng ta khởi tâm tham thì phải đối trị nó. Nếu chúng ta khởi tâm tham một thì chúng ta cho đi hai, sau vài lần thì chúng ta sẽ không dám khởi tâm tham nữa. Chúng ta phải mở rộng tâm lượng, luôn nghĩ cho người trong từng việc nhỏ, nhận thiệt thòi về mình vì chúng ta biết: **“Thiệt thòi là phước”**. Chúng ta vì chúng sanh mà thiệt thòi thì đó là phước!

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót.

Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập Mang lại lợi ích cho mọi người!